

NÁROČ

CENTRUM PRO RODINU

PĚSTOUNSKÁ RODINA MŮJ ZÁCHRANNÝ KRUH

Průvodce pro žadatele o pěstounskou péči

Obsah

1. Úvodní slovo	3
2. Co je pěstounská péče	5
Pěstounská péče na přechodnou dobu	6
Příbuzenská pěstounská péče	7
3. Jaké děti jsou umísťovány do pěstounské péče	8
4. Jak je třeba přemýšlet, zvažujeme-li přijmout dítě do pěstounské péče	9
5. Jak se stát pěstounem – podání žádosti a další postup úřadů	11
6. Čekání na nabídku dítěte	13
7. První kontakt s dítětem	14
8. Nová rodina	15
9. Biologická rodina a kontakty s ní	19
10. Dohoda o výkonu pěstounské péče	21
11. Dávky pěstounské péče	26
12. Krajský úřad Libereckého kraje	28
13. Poradna pro manželství, rodinu a mezilidské vztahy v Liberci	34
14. Zkušenosti náhradních rodičů	38
15. Centrum pro rodinu Náruč, z.ú. – Centrum náhradní rodinné péče	45
16. Kontakty na oddělení městských úřadů – agenda náhradní rodinné péče v Libereckém kraji	47
17. Organizace v Libereckém kraji, na které je možné se obrátit pro radu při výkonu pěstounské péče	49
18. Doporučená literatura a filmy	52

1. Úvodní slovo

Právě otvíráte první stránku třetího vydání brožury Centra pro rodinu Náruč, která vás provede oblastí náhradní rodinné péče. Brožura je určena především zájemcům a žadatelům o pěstounskou péči a naše přání je jediné, aby se dostala do správných rukou. Pěstounství ve vás musí uzrát, je třeba k němu postupně dojít, nějaký čas o něm třeba jen přemýšlet a pochybovat. Ano, pěstounem se nemůže stát každý, ale je mezi námi mnoho těch, kteří by náhradními rodiči být mohli, ale třeba jim chybí informace nebo odvaha pro první krok.

...proto – Hledá se rodič zn. „NÁHRADNÍ“

Jak obrovskou službu odvádějí náhradní rodiče, pěstouni, naší společnosti si uvědomíte až tehdy, když se setkáte s dětmi, které přijali do rodiny a o které pečují. První kontakt vás nadchne. Takové „dejavu“ z vlastního dětství – radování se z maličkostí a vlastních „skopičin“, a hlavně z toho, že všechno prožíváme společně, v partě, v rodině, prostě spolu. Jako kdyby v dětech prožitá traumata uvolnila lavinu, která musí ven, protože jinak si život pořádně neužijí. Což zní samozřejmě jako krásná fráze, ale při každodenní práci s našimi bezvadnými pěstounskými dětmi je zapotřebí onu lavinu dost korigovat a někdy i stavět pořádné bariéry, aby nás nepohltila.

Ale úsilí stojí za to! Odměnou jsou vám pokroky, někdy doslova skoky vpřed, které jsou tyto děti schopny udělat, pokud je jim věnována dostatečná péče (kterou některé z nich nikdy nepocítily). Se stejným nadšením, s jakým hltají život, se vrhají do učení a poznávání které jim nabídneme. A právě tehdy vám dojde propastný rozdíl mezi dítětem, které nepozná život v rodině (byť náhradní) a dítětem které mělo to štěstí. A nemusí se jednat o vůbec jaké závažné poruchy učení či postižení (i když to bývá často důsledek nedostatečné péče). Někdy vám vyrazí dech úplné maličkosti – v něčem, co řeknou, udělají, jak se zachovají. Jsou děti, které vás budou každou půl hodinu chodit objímat, protože nikdy nepoznaly mateřskou náruč. Jsou děti, které vám budou vyprávět nekonečné historky, protože je doposud nikdo neposлуchal. Jsou děti, které i po letech schovávají zbytek od svačiny pod polštář, protože je tomu naučil hlad...

Pokud se chcete stát pěstounem nebo Vás „pouze“ nenechává téma pěstounské péče chladnými, můžete se nezávazně zúčastnit některého z našich pravidelných setkání. Případně si domluvit individuální schůzku. Více informací Vám podáme v Centru pro rodinu Náruč, z.ú., Skálava 540, Turnov, tel. 734 307 520.

kolektiv Centra pro rodinu Náruč

2. Co je to pěstounská péče

Pěstounská péče je zvláštní formou státem řízené a kontrolované náhradní rodinné výchovy, která zajišťuje dostatečné hmotné zabezpečení dítěte i přiměřenou odměnu těm, kteří se ho ujali (pěstounům). Dítě může být svěřeno do pěstounské péče fyzické osobě nebo do společné pěstounské péče manželů; jedinou hmotně právní podmínkou je zájem dítěte. Pěstoun o dítě pečuje a má právo zastupovat dítě a spravovat jeho záležitosti jen v běžných věcech, k výkonu mimořádných záležitostí (např. vyřízení cestovního dokladu, volba povolání, studium v zahraničí, závažný lékařský zákrok) žádá souhlas zákonného zástupce dítěte nebo rozhodnutí soudu.

Pěstounská péče

- Je svazek vzniklý na základě soudního rozhodnutí.
- Končí zletilostí dítěte nebo může být soudně zrušena ze závažných důvodů ještě před dosažením zletilosti dítěte. K soudnímu zrušení pěstounské péče dochází také, požádá-li o její zrušení pěstoun.
- Nebrání kontaktu s biologickými rodiči. Ti mají právo na informace o svém dítěti a měli by o důležitých věcech týkajících se dítěte rozhodovat.
- Je-li dítě ve věku, kdy je schopno posoudit obsah pěstounské péče, musí být přihlédnuto také k jeho vyjádření před jeho umístěním do náhradní rodiny.
- Pěstouni mají právo na pravidelnou pomoc při průběhu pěstounské péče a na odlehčovací služby, proto uzavírají dohody o výkonu pěstounské péče s doprovázející organizací, která jim pomoc a služby zajišťuje.
- Pěstouni jsou ve velmi častém a pravidelném kontaktu se sociálními pracovníky, kteří jim pomáhají při řešení možných problémů a zprostředkovávají odborné služby.
- Pěstouni mají povinnost pravidelně se vzdělávat a zvyšovat si tak znalosti a dovednosti v oblasti péče o dítě
- Pěstouni pobírají zvláštní dávky státní sociální podpory – dávky pěstounské péče.

Pěstounská péče na přechodnou dobu

Jedná se o rodinnou a individuální péči, ve které děti setrvávají po nezbytně nutnou, relativně krátkou dobu – nejdéle jeden rok. Jde například o situace, kdy je biologický rodič těžce nemocen, a nemůže o své dítě pečovat, nebo pobývá ve výkonu trestu. Do pěstounské péče na přechodnou dobu mohou být umísťovány také děti, u kterých se čeká na souhlas rodičů s osvojením (jedná se tedy o opuštěné novorozence). Tento souhlas mohou dát rodiče nejdříve šest týdnů po narození dítěte. Pokud biologičtí rodiče o své dítě neprojevují opravdový nebo vůbec žádný zájem, může soud rozhodnout o jejich nezájmu, a není tedy třeba jejich souhlasu s osvojením dítěte. Než soud rozhodne o nezájmu rodičů, může dítě žít v rodině pěstounů na přechodnou dobu. O této pěstounské péči rozhoduje soud, a to na základě návrhu orgánu sociálně právní ochrany dětí. Soud každé tři měsíce přezkoumává důvodnost setrvání dítěte v pěstounské péči na přechodnou dobu.

Na osoby poskytující pěstounskou péči na přechodnou dobu je pohlíženo jako na profesionály, kteří vykonávají velmi specifickou činnost v oblasti výchovy a péče o ohrožené děti. Pěstouni na přechodnou dobu procházejí poměrně přísným posuzováním odborníků, zda jsou schopni vykonávat tuto náročnou profesi a musejí absolvovat obsáhlou vzdělávací a zaškolovací přípravu. Evidence (seznamy) pěstounů na přechodnou dobu vedou krajské úřady.

Od pěstounů na přechodnou dobu se očekává, že dítěti poskytnou rodinné a láskyplné prostředí po dobu, než se bude moci vrátit do své původní rodiny nebo bude umístěno do nějaké jiné, avšak trvalejší formy náhradní rodinné výchovy (do osvojení, do pěstounské péče). Pěstouni na přechodnou dobu musejí být připraveni a otevření k intenzivní spolupráci s odborníky. Jejich krátkodobá péče by měla dítěti pomoci začít se vyrovnávat s traumaty a ztrátami z minulosti, ale zároveň jej i připravit se na přechod do trvalé péče.

Pěstouni na přechodnou dobu pobírají odměnu pěstouna (plat), a to i po dobu, kdy o žádné dítě nepečují, jsou však v neustálé pohotovosti, tedy připraveni přijmout dítě v krizové situaci.

Příbuzenská pěstounská péče

Je náhradní výchova realizována příbuznými dítěte. Vykonávají ji převážně prarodiče. V menší míře potom tety a strýcové, výjimečně i starší sourozenci dítěte nebo vzdálenější příbuzní.

Hlavní právní normy, které upravují pěstounskou péči v České republice, jsou:

zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních.

3. Jaké děti jsou umísťovány do pěstounské péče

Děti, které jsou umísťovány do pěstounské péče, bývají zpravidla emocionálně i sociálně narušené. Často pocházejí z nechtěného těhotenství, mají za sebou těžkou minulost v nefunkční rodině, prožily traumata z odmítnutí vlastními rodiči, byly vyňaty ze svého domova a předány do péče jiných osob (pěstounů na přechodnou dobu, dětského domova, nebo kojeneckého ústavu). Mohou to být děti jiného etnika nebo děti tělesně postižené.

Mají však svou původní biologickou rodinu, a i když v ní z různých důvodů nemohou žít, je třeba ji respektovat. Je tedy vhodné počítat s možnými kontakty dítěte s jeho původní rodinou, ale i s lidmi z jeho minulosti (kamarády, vychovateli).

4. Jak je třeba přemýšlet, zvažujeme–li přijmout dítě do pěstounské péče

Náhradní rodičovství není jednoduchá věc, a proto by se o něm mělo uvažovat velmi pečlivě, zodpovědně a dlouhodoběji. Neměl by to být výsledek unáhleného rozhodnutí. Vaše důvody k přijetí dítěte by měly vycházet z jasné, identifikovatelné a realistické osobní motivace, z vnitřního přesvědčení. Součástí motivace by měla být touha a rozhodnutí pomoci dětem, které to potřebují.

Pokud se již ve vaší mysli zrodila myšlenka ujmout se opuštěného dítěte, stát se pěstounem, nebudte na přemýšlení o pěstounské péči sami. O svých úvahách hovořte společně ve své i širší rodině. Vždyť dítě nebude žít jenom s vámi, ale i s vaší rodinou (manželem, manželkou, syny, dcerami, prarodiči...), a je třeba, aby i vaše okolí sdílelo vaše úvahy a posléze rozhodnutí.

Zamyslete se sami nad sebou. Zda jste schopni dítě bezmezně přijmout, jeho individualitu a jeho minulost. Upřímně zhodnoťte své charakterové vlastnosti – jste tolerantní, přizpůsobiví, empatičtí, otevření k druhým, laskaví? Jaké jsou vaše předpoklady k výchovnému vedení dítěte? Pokuste se posoudit, zda jste schopni psychicky (zejména emočně) ustát nebo i podporovat kontakt dítěte s jeho biologickou rodinou. Nezapomínejte přemýšlet ani nad svým současným životem: je-li vaše manželství nebo partnerský vztah stabilní, jste-li finančně zajištěni, máte-li dostatek fyzických sil, jaké máte podmínky pro bydlení.

Uvědomujte si i svůj věk a jeho poměr k věku přijatého dítěte, ztrátu sil a elánu s přibývajícím věkem. Jistě není na škodu zrekapitulovat si svou minulost, co se vám v životě podařilo, co jste dokázali a zhodnotit si i váš aktuální postoj k životu a světu. Položte si otázku, zda jste ochotni spolupráce se sociálními pracovníky, kteří mají povinnost docházet do pěstounské rodiny. Důležité je také, zda dokážete obhájit své rozhodnutí před překvapujícími reakcemi přátel, známých, sousedů.

Přemýšlejte o dětech, které jsou umísťovány do pěstounské péče. Mohou mít za sebou traumatické zážitky, pobyt v ústavním prostředí, mohly být týrány, zneužívány nebo zanedbávány nebo zažily jiné složité situace. Je důležité, abyste si plně uvědomili, jak náročná a jiná může být péče, kterou takové děti potřebují.

Ve vašem rozhodování vám dobře mohou pomoci i odborníci. Neváhejte oslovit sociální pracovníky, kteří pracují v oblasti náhradní rodinné péče i pracovníky z nestátních organizací, které nabízejí služby v této oblasti. Nebojte se zeptat svého praktického nebo odborného lékaře. Informace hledejte v odborně i populárně zpracované literatuře. Velmi mnoho poznatků naleznete na internetu, na webových portálech s touto tematikou. Pokud máte možnost setkat se s již stávajícím pěstounem, využijte ji, jistě se s vámi podělí o své zkušenosti.

5. Jak se stát pěstounem – podání žádosti a další postup úřadů

Pokud jste si již ujasnili, co by pro váš život znamenalo přijetí opuštěného dítěte, a jste rozhodnutí stát se pěstounem, musíte nejprve požádat o zařazení do evidence žadatelů o zprostředkování pěstounské péče. Žádosti přijímá sociální odbor obecního úřadu obce s rozšířenou působností v místě vašeho trvalého bydliště (ve větších městech magistrát). V Libereckém kraji to jsou úřady v České Lípě, Frýdlantu, Jablonci nad Nisou, Jilemnici, Liberci, Novém Boru, Semilech, Tanvaldu, Turnově a Železném Brodě (přesné adresy i telefonické kontakty naleznete v závěru této brožurky). Pokud jste manželé a každý z vás má jiné trvalé bydliště, žádost se podává v místě trvalého bydliště jednoho z vás. Pokud žijete ve společné domácnosti s druhem/družkou, musí váš partner s podáním této žádosti souhlasit a připravit se i na posuzování své osoby.

Na úřadě se vám bude věnovat sociální pracovnice, která má na starosti agendu náhradní rodinné péče. Provede s vámi úvodní seznamovací a informační pohovor a zodpoví vám všechny všetečné otázky týkající se pěstounské péče a jejího zprostředkování. Jistě budete společně hovořit i o jiných formách náhradní rodinné péče (o osvojení, poručenství). Zde také získáte formulář žádosti o zařazení do evidence žadatelů o zprostředkování pěstounské péče a dotazníky týkající se vašich osobních údajů a vašich představ o dítěti. K žádosti je dále nutné přiložit:

- doklad o trvalém pobytu (občanský průkaz)
- doklad o výši příjmu od zaměstnavatele, popřípadě daňové priznání nebo doklad o sociálních dávkách
- zprávu o zdravotním stavu (formulář pro praktického lékaře a gynekologa také získáte od sociální pracovnice)
- fotografie (nejvhodnější jsou fotografie celých postav z vašeho domácího prostředí, společné i s vašimi dětmi)

Sociální pracovníce si dále může od vás vyžádat zprávu speciálního odborného lékaře, pokud jste v jeho evidenci, nebo jiné doklady vypovídající o vašich poměrech (např. rodný list, oddací list, rozsudek o rozvodu, rozsudek o úpravě poměrů k vlastním dětem, smlouvu o pronájmu bytu). Podmínkou dle zákona o sociálně – právní ochraně dětí je, že žadatel k žádosti připojí také svůj písemný souhlas s tím, že orgán sociálně – právní ochrany dětí (městský úřad, krajský úřad) zprostředkující pěstounskou péči je oprávněn zjišťovat další potřebné údaje pro zprostředkování a také kdykoliv zjistit, zda nedošlo ke změně rozhodných skutečností. Dalším písemným souhlasem musí být i souhlas s účastí žadatele na přípravě k přijetí dítěte do rodiny (povinný kurz). Tyto souhlasy musí podepsat i váš druh/družka žijící s vámi ve společné domácnosti nebo váš manžel/manželka pokud nejste spolužadatelé. Sociální pracovníce si pak sama zajistí váš opis rejstříku trestů (nejedná se o výpis, nýbrž o opis, ve kterém jsou uvedeny i zahlazené tresty).

Sociální pracovníce navštíví vaši domácnost, kde s vámi provede poměrně osobní a obsáhlý pohovor. Pohovoří i s vašimi dětmi, pokud s vámi žijí. Toto sociální šetření je pak podkladem pro zpracování písemné zprávy o sociálních poměrech žadatele. Jedná se v podstatě o podrobně zpracovanou anamnézu žadatele s doplněním informací o jeho sociálních a bytových podmínkách a zhodnocením předpokladů žadatele pro výkon pěstounské péče z pohledu sociálního pracovníka. Po shromáždění všech těchto dokladů zašle obecní úřad kopii kompletní spisové dokumentace (spolu se svým stanoviskem o vhodnosti žadatele pro zprostředkování pěstounské péče) Krajskému úřadu Libereckého kraje k odbornému posouzení žadatele a dalšímu řízení o žádosti. Krajský úřad tedy rozhoduje o zařazení či nezařazení žadatele do tzv. evidence žadatelů vhodných stát se pěstouny. Součástí odborného posouzení žadatelů je i absolvování Přípravy k přijetí dítěte do rodiny (laicky nazývané – kurz budoucích pěstounů). Přípravu realizuje pro žadatele z Libereckého kraje Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy v Liberci. O úloze krajského úřadu a náplni a účelu Přípravy k přijetí dítěte se podrobně dočtete v samostatných kapitolách této brožury.

6. Čekání na nabídku dítěte

Po odborném posouzení na Krajském úřadu Libereckého kraje pro všechny v evidenci zařazené žadatele nastává období čekání na nabídku konkrétního dítěte. V rámci zprostředkování náhradní rodinné péče se nehledají vhodné děti pro náhradní rodiče, je tomu přesně naopak. V centru zájmu je vždy zájem dítěte. Hledá se tedy pro konkrétní dítě nejvhodnější rodina – toto je úkolem pracovníků sociálně – právní ochrany dětí krajského úřadu. O zprostředkování pěstounské péče a dalších činnostech krajského úřadu se dočtete podrobněji v kapitole 12.

Období čekání a očekávání může trvat různě dlouho. Záleží na vašich požadavcích na pohlaví a věk dítěte a na vaší toleranci k přijetí zdravotně handicapovaného dítěte či etnicky odlišného. Obecně platí: čím jsou nároky žadatelů vyšší, tím se zpravidla doba čekání prodlužuje.

Toto období můžete využít k prohloubení svých znalostí ohledně náhradní rodinné péče – číst odbornou literaturu (seznam doporučené literatury uvádíme ke konci brožury), hledat zajímavé příspěvky na internetu, setkávat se s žadateli, se kterými jste se seznámili během povinné přípravy v Poradně pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy v Liberci. Můžete také využít nabídky různých společných setkání pořádaných nestátními organizacemi, které spolupracují s „čekateli“ na přijetí dítěte do rodiny nebo již stávajícími pěstouny. Je to také období, kdy máte čas a prostor vybírat si organizaci, se kterou bude v budoucnu spolupracovat a uzavírat Dohodu o výkonu pěstounské péče (více v kapitole 10).

Je to tedy čas, který je vhodný využít na osobní přípravu pro budoucí roli náhradního rodiče. Připravujte se spolu se svou rodinou, s dětmi, příbuznými, blízkými přáteli, hovořte s nimi o svých představách, plánujte příchod nového člena do rodiny společně.

7. První kontakt s dítětem

Až vám Krajský úřad Libereckého kraje oznámí, že jste byli vybráni jako vhodné osoby pro pěstounskou péči u konkrétního dítěte a seznámíte se s jeho písemnou dokumentací, máte možnost dítě navštívit u pěstounů na přechodnou dobu nebo v ústavním zařízení. První návštěva dítěte je velmi důležitá, dobře se na ni připravte. Pro první navázání bezprostřední komunikace bývá vhodné přinést dítěti malý dárek. Rovněž si připravte otázky pro pěstouny na přechodnou dobu nebo pro zaměstnance zařízení (ředitele, vychovatele, lékaře), protože oni v současné době o dítě pečují a znají ho.

Co se týče potřebné délky seznamování se s dítětem před jeho převzetím, ta se bude odvíjet především od tempa a kvality vzájemného sblížení. Obecně platí, že čím je dítě starší, nebo je delší dobu u pěstounů na přechodnou dobu, tím častější návštěvy a delší dobu seznamování potřebuje. Může se stát, že dítě k vám bude zpočátku nedůvěřivé, může být nesmělé, otažité nebo bojácné. Buďte trpěliví, nespěchejte na něj, potřebuje čas. Nesnažte se v době tohoto vzájemného sblížování něco předstírat nebo stroze posuzovat chování dítěte. Chovejte se vlídně, klidně, dejte najevo své radostné očekávání.

Pokud budete přebírat dítě od přechodných pěstounů, bude přechod dítěte do vaší rodiny sledovat i sociální pracovník doprovázející organizace pěstouna profesionála. Snažte se vnímat jeho rady a pohled na průběh vašeho seznamování s dítětem, je to zkušený a angažovaný odborník.

8. Nová rodina

Seznamování vás a dítěte dopadlo oboustranně úspěšně a vy můžete nabídnout dítěti své rodinné zázemí. Sociální pracovnice obecního úřadu vám pomůže sepsat návrh k příslušnému okresnímu soudu na svěření dítěte do předpěstounské či pěstounské péče a seznámí vás s dalšími konkrétními kroky úřadů a s povinnostmi pro začátek vaší pěstounské péče. Rozhodnutí soudu o svěření dítěte do péče pěstounů vás bude opravňovat k převzetí dítěte z prostředí, kde je umístěno. Vzhledem k přetíženosti a pomalosti soudů se vám může stát, že na soudní rozhodnutí budete nějakou dobu čekat.

Nastal den, kdy si budete dítě přebírat, ať už od pěstounů na přechodnou dobu, nebo z ústavního zařízení. Ještě před převzetím doporučujeme uzpůsobit vaši domácnost tak, aby v ní dítě mělo vlastní prostor, přichystat pro něj základní potřeby (ošacení, hračky, školní potřeby). Je vhodné zajistit dítěti pediatra v místě vašeho bydliště, kterému bude posléze zaslána zdravotní dokumentace. Na tento den se zbavte pokud možno všech starostí, bude to pro vás i pro dítě den významný, ke kterému se budete ve vzpomínkách vracet. V ústavu, nebo s přechodnými pěstouny se slušně rozlučte a poděkujte jim, i pro ně to bývá malá oslava, když předávají dítě do rodiny. Po příchodu do nového domova se snažte o vytvoření klidné domácí pohody podle zvyklostí a tradic své rodiny. Nezvěte další příbuzné a známé, na seznámení dítěte s nimi bude dost času později. Zaměřte se spíše na prohlídku bydlení a třeba i na drobnou promluvu o úpravě prostoru, který jste pro dítě přichystali, možná samo navrhne zavěšení nějakého obrázku nebo poličky. Nepodceňujte také první noc v nové rodině. Jednejte s dítětem láskyplně, s pochopením velké životní změny, kterou prožívá. Některé pěstounské rodiny si tento den každoročně připomínají malou oslavou a využívají ho k rekapitulaci svého vzájemného soužití.

Dětem, které přicházejí do pěstounské péče, bude jistě nějakou dobu trvat, než si zvyknou a začnou se projevovat přirozeně, tedy i zlobit a zkoušet hranice nebo naopak být otevřenější, důvěřivější. Zkušenosti pěstouni říkají, že doba adaptace může být dlouhá přibližně

jeden rok. Je to jistě nejtěžší a nejnáročnější období v průběhu pěstounské péče. Vychovávejte láskyplně, ale s přiměřenou náročností a důsledností. Uvědomte si, že dítě především potřebuje, aby bylo přijato takové, jaké je, tedy bezmezně. Nevkládejte do něj své představy a touhy. Je důležité všimnout si jeho individuálních schopností a ty rozvíjet podle jeho možností. Neočekávejte, že dítě vám bude za vaši péči vděčné a bude se chovat, jak si přejete. Chce to hodně trpělivosti a empatie.

Pěstounství nesmí narušit vaše manželství nebo partnerský vztah.

Nebylo by to dobré pro dítě, ani pro celou rodinu. Je možné, že se vaše vztahy pod novou zátěží změní (zvláště při péči o handicapované dítě), neměla by to však být změna k horšímu. Měly by se naopak upevnit společným úsilím i společným prožíváním radostí, které dítě každodenně přináší.

Problémy mohou nastat také ve vztahu vašich vlastních dětí k dítěti přijatému. Všechny děti z rodiny by měly být na příchod nového člena připraveny, i s nimi bude v rámci povinného posuzování na krajském úřadě hovořit psycholog, ale i přesto můžete být zaskočeni jejich reakcemi a vyrovnáváním se s konkurencí nového dítěte, může dojít i na přímé protesty. V tuto chvíli potřebují vaše vlastní děti ujištění, že jste na ně nezapomněli, že je máte rádi stejně jako dřív. Najděte si čas na řešení jejich problémů. Pokud se vztahy mezi dětmi nepodaří vyřešit v rámci rodiny, obraťte se na psychologa nebo dětského lékaře.

V začátcích pěstounské péče vás jistě překvapí i různé reakce okolí – sousedů, známých, možná budete z jejich strany pozorováni i podezírání, bude se o vás mezi nimi hovořit. Mluvte se sousedy a známými jako dříve, na jejich dotazy odpovídejte klidně a pravdivě, ovšem nevyjadřujete se podrobně a důvěrně o předchozím životě dítěte. Jistě se stane, že vás někdo nepochopí, ale to vás nesmí odradit a zaskočit. V žádném případě se neuzavírejte před okolím a neříkejte si, že nikoho nepotřebujete. Naopak žijte v souladu s okolím jako dříve, navštěvujete místní kulturní a společenské akce. Přijatému dítěti dejte možnost navázat kamarádské vztahy s dětmi ze sousedství, zapojte ho do zájmových dětských aktivit v místě vašeho bydliště. Je třeba, aby dítě prožívalo i běžný život v okolní společnosti.

Téměř bezprostředně po přijetí dítěte do rodiny musíte uzavřít dohodu o výkonu pěstounské péče, ve které se zavázete k intenzivní spolupráci se sociálními pracovníky a odborníky. Podrobné informace o dohodách o výkonu pěstounské péče naleznete v kapitole 10. Do vaší pěstounské rodiny má povinnost docházet i sociální pracovnice obecního úřadu s rozšířenou působností, pravděpodobně to bude ta, u které jste v minulosti podávali oficiální žádost o pěstounství. Věřte, že sociální pracovníci nebo i jiní odborníci vaši pěstounskou rodinu navštěvují především proto, aby vám zajistili speciální pomoc, zprostředkovávali další služby a mají dobrou vůli pomáhat dětem. Sociální pracovníci mají radost, když se pěstounská péče vydaří, když je dítě v rodině přátelsky i láskyplně přijato a když s nimi pěstouni otevřeně hovoří.

I pro samotného pěstouna, který o dítě nejvíce pečuje, může být náročné vypořádat se těsně po přijetí dítěte s vlastními pocity, je toho tolik nového, tolik se změnilo. Dítě vám jistě dočasně narušilo zaběhnutý řád rodiny, jste unavení. Nezapomínejte na sebe! Hovořte o svých pocitech s blízkými lidmi a přáteli. Snažte se nadále věnovat aktivitám, které máte rádi. Odpočívejte třeba návštěvou kina nebo procházkou do přírody, sportem. Vždyť i vaše zájmy patří k vašemu životu a činí vás spokojenější a přijaté dítě potřebuje právě spokojeného pěstouna.

Je vhodné vyhledat si ve vašem okolí i nestátní organizace, které nabízejí služby a aktivity pro pěstounské rodiny, a to i když jste s nimi neuzavřeli dohodu o výkonu pěstounské péče. Jistě vám nabídnou zapojení do společenství pěstounských rodin, budete mít možnost setkat se s jinými pěstounskými rodinami, budete překvapeni, kolik najdete společných témat k rozmluvě. Zkušení pěstouni vám mohou předat své praktické zkušenosti, které pro vás budou neocenitelné. Nevyhýbejte se ani povinnému vzdělávání, které tyto organizace nabízejí, každá nová informace, zkušenost a poznatek vám může ulehčit vaše úsilí v péči o přijaté dítě.

Pěstounská péče má jistě mnoho úskalí a klade mnoho nároků na pěstouny i děti, ale přináší i mnoho radosti a úspěchu. Bude pro vás překrásné pozorovat přijaté dítě, jeho vývoj, jeho fyzické změny, jeho zdary, jeho smích, jeho nové chování. Jste to vy, kteří jste mu nabídli své rodinné prostředí, ve kterém se naučilo žít. Cítí k vám důvěru, protože jste ho bezmezně přijali. To vše vás opravňuje plně si užívat radost ze společného života.

9. Biologická rodina dítěte a kontakty s ní

Velký úkol pěstounů je vnitřně se vyrovnat s původní biologickou rodinou dítěte. Mnozí budoucí pěstouni se ptají, zda si lze vážit rodičů, kteří svým způsobem života dítěti ublížili, vždyť jejich vinou se dítě dostalo do složitých, náročných a krizových situací.

Je třeba si však uvědomit, že z dítěte nemůže vyrůst kvalitní a hodnotný člověk, když žije s vědomím, že jeho rodiče byli zlí a špatní. Není potřeba rodiče obdivovat, ale mluvte o nich vždy s určitou úctou. V období dospívání je znalost původní rodiny pro děti velmi důležitá a je výhodou. Období dospívání je obdobím formování identity. Dítě si klade mnoho otázek. Ptá se: „Kdo jsem? Kam patřím? Po kom jsem? Co si o mně druzí myslí?“ Aby si dítě mohlo vytvořit zdravou identitu, potřebuje znát všechny dostupné informace o své minulosti, potřebuje znát své kořeny. Přiměřeně věku by mělo vědět všechno, co ho zajímá. Tyto informace by mělo získat od vás – náhradních rodičů. Proto je potřeba, abyste se nebáli s dítětem o minulosti hovořit. Je důležité si uvědomit, že když dítě samo nehovoří o své minulosti, o svých rodičích, neznamená to, že ho to nezajímá. Některé informace o původní rodině mohou být pro vás i pro dítě bolestivé, ale jistě se dají sdělit laskavou a citlivou formou tak, aby z nich dítě nemělo jen negativní pocit. Jedině tak můžete dítěti pomoci vyrovnat se s minulostí, aby tím jeho budoucnost nebyla zatížená.

Velmi doporučujeme, již od počátku příchodu dítěte do vaší rodiny, zakládat a dokumentovat poznatky z jeho předchozího života. Společně s dítětem začít tvořit vlastní album – jeho „knihu života“, kde bude zaznamenáno, kdo jsou rodiče, kde žijí, popřípadě nalepené jejich fotografie, dopisy rodičů, fotografie z dětského domova nebo fotografie sourozenců i další informace z minulosti dítěte, následovat budou údaje a zážitky ze současné rodiny a současného života dítěte. S dohledáváním minulosti dítěte vám může pomoci sociální pracovník státní správy, který má i úřední možnosti, jak získat informace o biologické rodině dítěte.

Pěstounská péče je typ náhradní rodinné péče, u kterého vždy existují vztahy s původní rodinou dítěte. Zkušenosti jsou takové, že rodiče dítěte se nejvíce dožadují kontaktu s dítětem v období soudních jednání, po přechodu dítěte z ústavu do vaší rodiny. Pak jejich zájem často zvolna vyhasíná. Pokud zájem rodičů přetrvává, je to obvykle ku prospěchu dítěte. Především v období, kdy dítě hledá své kořeny, svou identitu. Podmínkou je, že kontakt (osobní, písemný i telefonický) s rodiči musí být pro dítě **bezpečný**. V případě jakýchkoliv pochybností z vaší strany, týkajících se optimálního průběhu kontaktu, nebo při prvotních kontaktech dítěte s biologickými rodiči je možné využívat asistovaný kontakt. To znamená, že během setkání rodičů s dítětem budou účastny i další osoby a že průběh setkání má jasně daný a předem určený řád.

10. Dohoda o výkonu pěstounské péče

Dohoda o výkonu pěstounské péče je veřejnoprávní smlouva, která má pěstounským rodinám zajistit naplnění jejich práv a povinností v souvislosti s optimálním průběhem pěstounské péče. Zákon dává pěstounům možnost zvolit si organizaci, se kterou chtějí spolupracovat a tady svou dohodu uzavřít. Pěstouny vybraným poskytovatelem služeb na podporu a pomoc při průběhu pěstounské péče může být obecní úřad s rozšířenou působností příslušný dle místa trvalého bydliště pěstouna (místní městský úřad nebo magistrát), jiný obecní úřad s rozšířenou působností (městský úřad nebo magistrát v jiném městě než pěstouni žijí), obecní úřad, krajský úřad nebo pověřená osoba (nestátní organizace, jejíž činností je spolupráce s pěstounskými rodinami a má k této činnosti pověření od krajského úřadu).

Dohodu o výkonu pěstounské péče musí každá pěstounská rodina (nebo jednotlivý pěstoun) uzavřít do třiceti dnů od nabytí právní moci rozhodnutí soudu o svěření dítěte do předpěstounské nebo do pěstounské péče. Pěstouni na přechodnou dobu mají také 30 dnů na uzavření dohody, ale od pravomocného rozhodnutí krajského úřadu o jejich zařazení do evidence osob, které mohou pěstounskou péči na přechodnou dobu vykonávat.

Než uzavřete svou dohodu, je dobré seznámit se s nabídkami více organizací (státních i nestátních) ve vašem okolí. Zajděte se podívat do jejich kanceláří, seznámte se s jejich pracovníky, ptejte se jich na možnosti zajištění budoucích služeb pro vás. Dobře fungující organizace vás neodmítne a její pracovníci se vám budou aktivně věnovat a vše vysvětlovat. Je důležité si dobře zvolit „svého partnera“ ve smlouvě (v dohodě), protože s ním budete v pravidelném a častém kontaktu a měl by vám napomáhat v řešení problémů při průběhu vaší pěstounské péče. Nezbytnou podmínkou k uzavření dohody s jiným partnerem, než je váš místně příslušný obecní úřad s rozšířenou působností, je písemný souhlas a vyjádření vašeho místně příslušného úřadu k uzavření dohody s organizací, kterou jste si vybrali.

Práva pěstounů, která jsou obsažena v dohodě:

Právo na zajištění krátkodobé péče o dítě přijaté do pěstounské péče

Při průběhu pěstounské péče může nastat více okamžiků, kdy z vážných důvodů nebudete moci zajistit péči o přijaté dítě. Může to být z důvodu onemocnění, předvolání k soudu nebo na jiný úřad, narodí se vám vlastní dítě nebo umře někdo blízký a vy budete potřebovat dočasnou pomoc se zabezpečením svěřeného dítěte. Máte tedy právo na pomoc, a proto se při sepisování dohody ptejte a jednejte o tom, jak tato pomoc bude ze strany vašeho poskytovatele plněna a jak ji zajistí. Budete si pravděpodobně vybírat z několika možností, např. umístění dítěte do mateřského centra, do mateřské školky, péči o dítě mohou zajistit pracovníci subjektu, se kterým uzavíráte dohodu nebo i „paní na hlídání“. Tyto situace však mohou být pro vaše přijaté dítě stresující a neobvyklé, a proto by se měla vybírat nejvhodnější možnost, která co nejméně zasáhne do psychického prožitku dítěte.

Právo na poskytnutí pomoci se zajištěním celodenní péče o svěřené dítě v rozsahu alespoň 14 kalendářních dnů v roce

Péče o děti, které mají často komplexní specifické potřeby, může být velmi náročná a vyčerpávající, proto mají pěstouni právo a možnost využít respitní pomoc (laicky zvanou dovolená). Subjekt, se kterým sepisujete dohodu, vám musí nabídnout možnosti, jak zajistí péči o dítě, pokud vy budete čerpat „dovolenou“. Pravděpodobně vám poskytne pobyt dětí na letním táboře, který je speciálně připravován pro děti z náhradních rodin, nebo může jít o finanční příspěvek ze strany subjektu na tábor, který jste spolu s dítětem sami vybrali.

Právo na zprostředkování psychologické, terapeutické nebo jiné odborné pomoci

Je pravděpodobné, že při výchově a péči o svěřené dítě budete potřebovat pomoc specializovaných odborníků. U dítěte se mohou projevit školní potíže, psychické poruchy související s jeho minulostí, poruchy chování či jiné obtížnější i krizové situace a vy si nebudete

vědět rady, jaký výchovný postoj nebo přístup zvolit. Je možné, že budete potřebovat supervizora nebo terapeuta, aby společně s vámi zhodnotil vaše úspěchy i neúspěchy při pěstounství. Organizace, se kterou uzavřete dohodu, vám tyto odborníky musí zajistit, a to nejméně jednou za 6 měsíců.

Právo na zajištění a zprostředkování vzdělávání

Náhradní rodiče (pěstouni) mají povinnost se pravidelně vzdělávat o oblastech souvisejících s péčí a výchovou dítěte. Aby mohli pěstouni lépe své povinnosti dostát, jsou pro ně subjektem, se kterým uzavřeli dohodu, připravovány a zprostředkovávány různé semináře, besedy, workshopy související s tematikou pěstounství. Při výběru partnera pro svou dohodu se tedy zajímejte i o to, jak bude vzdělávání zajištěno, zda bude pro vás časově a termínově dostupné a hlavně zajímavé a účelné.

Právo na pomoc při kontaktu přijatého dítěte s jeho biologickou rodinou

Pěstounská péče je typ náhradní rodinné péče, u kterého vždy existují vztahy s původní biologickou rodinou dítěte. Vztahy dítěte s jeho biologickými rodiči mohou být i po jeho umístění do náhradní rodiny optimální, dobře nastavené a mohou probíhat bezproblémově. Je však i možné, že z různých důvodů (nezájem rodičů, odmítání kontaktu dítětem, nestandardní jednání rodičů) kontakty neprobíhají nebo nejsou pro dítě bezpečné. V těchto případech máte právo požádat o pomoc vašeho poskytovatele služeb, se kterým máte uzavřenu dohodu. Musí vám zajistit domluvu kontaktu dítěte s rodičem, doprovázení při jejich setkání a vyhodnotit, zda vše probíhá v zájmu dítěte, tzv. asistovaný kontakt.

Při uzavírání dohody se tedy ptejte na zkušenosti organizace s asistovaným kontaktem, a zda je v možnostech organizace zajistit i prostor na setkání rodiče s dítětem.

Povinnosti pěstounů, které jsou obsaženy v dohodě:

Povinnost udržovat, rozvíjet a prohlubovat sounáležitost dítěte s jeho biologickou rodinou

Děti, které přicházejí do pěstounské péče, mají svou původní rodinu. Povědomí dítěte o jeho původní rodině a kontakt s rodiči nebo příbuznými je pro dítě z hlediska poznání a upevňování vlastní minulosti velice důležité. Setkávání dítěte s biologickými rodiči je nejlepším zdrojem odpovědí na otázky: Kdo jsem, odkud pocházím a kam patřím, a je tedy důležité při tvorbě vlastní identity dítěte. Také zážitek spolupráce rodičů a pěstounů pomáhá dítěti pochopit realitu dítěte v náhradní rodinné péči. Toto jsou jen některé důvody, proč je vhodné podporovat sounáležitost dítěte s jeho biologickou rodinou.

Povinnost zvyšovat si znalosti a dovednosti v oblasti výchovy a péče o dítě

Každý pěstoun má povinnost absolvovat vzdělávání v minimálním rozsahu 24 hodin v době 12ti kalendářních měsíců po sobě jdoucích. Vzdělávání pěstounům zjišťuje a nabízí organizace, se kterou pěstouni uzavřeli dohodu. Již při sepisování dohody vám dobře fungující organizace nabídne program vzdělávání, přizpůsobený přímo vaší pěstounské rodině, tak aby byl pro vás časově dostupný a účelný.

Povinnost umožnit sledování naplňování dohody o výkonu pěstounské péče

Po uzavření dohody s vámi naváže poměrně intenzivní spolupráci zaměstnanec subjektu, se kterým jste dohodu uzavřeli, je to tak zvaný klíčový či kontaktní pracovník. Tento pracovník je s vaší pěstounskou rodinou v kontaktu nejméně jedenkrát za dva měsíce a vy jste povinni tyto kontakty přijímat a snášet. Klíčový pracovník vám bude poskytovat poradenství a podporu a nabízet i další potřebné služby. Klíčový pracovník také zjišťuje, jaké jsou potřeby vám svěřených dětí, jak funguje váš rodinný systém a mapuje případná rizika vzniku problémů. Klíčový pracovník bude především docházet do vaší domácnosti, můžete se s ním však setkávat i na jiných místech.

V dohodě o výkonu pěstounské péče by měl být uveden a jmenován konkrétní klíčový pracovník i kontakty na něho. Je totiž velmi pravděpodobné, že budete spolu komunikovat i telefonicky nebo elektronicky.

I situace, když zjistíte, že vám nevyhovuje spolupráce s organizací, se kterou jste uzavřeli dohodu, má řešení. Dohodu můžete i bez udání důvodu vypovědět a rozhodnout se pro „nového partnera“. O všech změnách týkajících se dohody o výkonu pěstounské péče však musí být informován váš příslušný obecní úřad s rozšířenou působností.

Pokud chcete raději spolupracovat při průběhu vaší pěstounské péče se specializovanou nestátní organizací, pak jejich kontaktní údaje naleznete na webových stránkách Krajského úřadu Libereckého kraje <http://odbor-socialni.kraj-lbc.cz/nahradni-rodinna-pece/kontakty>

11. Dávky pěstounské péče

Příspěvek na úhradu potřeb dítěte

Nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte má nezletilé nezaopatřené dítě svěřené do pěstounské péče. Nárok je zachován i po dosažení zletilosti dítěte, nejdéle však do dvacátého šestého roku jeho věku, jde-li o nezaopatřené dítě podle zákona upravujícího státní sociální podporu, které trvale žije a společně uhrazuje náklady na své potřeby s osobou, která byla do dosažení jeho zletilosti osobou pečující.

Výše příspěvku na úhradu potřeb dítěte činí za kalendářní měsíc:

4 950 Kč pro dítě ve věku do 6 let,

6 105 Kč pro dítě ve věku od 6 do 12 let,

6 985 Kč pro dítě ve věku od 12 do 18 let,

7 260 Kč pro dítě ve věku od 18 do 26 let.

Jde-li o dítě, které je podle zákona o sociálních službách osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby navyšuje se příspěvek na úhradu potřeb dítěte určitou částkou ještě podle stupně jeho závislosti.

Odměna pěstouna

Odměna pěstouna se pro účely zákonů upravující daně z příjmů, pojistné na sociální zabezpečení, pojistné na úrazové pojištění a pojistné na všeobecné zdravotní pojištění považuje za příjem ze závislé činnosti.

Výše odměny pěstouna je v zákoně uvedena „v hrubém“. Před výplatou odměny provede Úřad práce odvody na daň z příjmu, pojistné na sociální zabezpečení, zdravotní a úrazové pojištění a pěstouni obdrží odměnu již „v čistém“, tj. po provedení srážek.

Výše odměny pěstouna činí za kalendářní měsíc:

12 000 Kč, je-li pečováno o jedno dítě,

18 000 Kč, je-li pečováno o 2 děti,

30 000 Kč,

1. je-li pečováno alespoň o 3 děti,
2. je-li pečováno alespoň o 1 dítě, které je osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo ve stupni III (těžká závislost) nebo ve stupni IV (úplná závislost),

20 000 Kč, jde-li o osobu v evidenci (pěstoun na přechodnou dobu), a to i v případě, že nepečuje o žádné dítě

Příspěvek při převzetí dítěte

Nárok na příspěvek při převzetí dítěte má osoba pečující, která převzala dítě do pěstounské péče.

Výše příspěvku při převzetí dítěte činí, jde-li o dítě ve věku:

do 6 let	8 000 Kč
od 6 let do 12 let	9 000 Kč
od 12 let do 18 let	10 000 Kč

Příspěvek na zakoupení osobního motorového vozidla

Na příspěvek má nárok osoba pečující, která má v pěstounské péči nejméně 3 děti nebo má nárok na odměnu pěstouna z důvodu péče o 3 děti, včetně zletilých nezaopatřených dětí, jež zakládají osobě pečující nárok na odměnu pěstouna. Výše příspěvku na zakoupení motorového vozidla činí 70 % pořizovací ceny motorového vozidla nebo prokázaných výdajů na opravy, nejvýše však 100 000 Kč. Podmínkou dále je, že osoba pečující nesmí motorové vozidlo používat k výdělečné činnosti.

Příspěvek při ukončení pěstounské péče

Nárok na příspěvek při ukončení pěstounské péče má fyzická osoba, která byla ke dni dosažení zletilosti v pěstounské péči, a to ke dni zániku nároku této osoby na příspěvek na úhradu potřeb dítěte. Výše jednorázového příspěvku činí **25 000 Kč**.

12. Krajský úřad Libereckého kraje

Odbor sociálních věcí, oddělení sociální práce

U Jezu 642/2a

461 80 Liberec 2

Mgr. Ivana Vedralová, vedoucí oddělení sociální práce

tel. 485 226 349, ivana.vedralova@kraj-lbc.cz

PhDr. Simona Bělská

tel. 485 226 582, simona.belska@kraj-lbc.cz

Bc. Jana Navrátilová

tel. 485 226 398, jana.navratilova@kraj-lbc.cz

Bc. Dana Kozderková, agenda náhradní rodinné péče

tel. 485 226 443, dana.kozderkova@kraj-lbc.cz

Bc. Kateřina Hradiská, agenda náhradní rodinné péče

tel. 485 226 559, katerina.hradiska@kraj-lbc.cz

Krajský úřad Libereckého kraje, odbor sociálních věcí, sociálně právní ochrana dětí, vede evidenci žadatelů vhodných stát se osvojiteli, pěstouny nebo pěstouny na přechodnou dobu a rozhoduje o zařazení žadatelů do těchto evidencí, a to po provedení odborného posouzení.

Po doručení spisové dokumentace žadatelů z obecního úřadu s rozšířenou působností jsou žadatelé pozváni k osobnímu jednání s psychologkou a sociální pracovnící. Účelem prvního setkání na krajském úřadě je vzájemné seznámení, poskytnutí informací o dalším průběhu řízení o zařazení do evidence a zahájení psychologického posouzení. S žadateli si upřesňujeme i informace ve spisové dokumentaci, včetně jejich představy o přijímaném dítěti. Součástí odborného posouzení je kromě psychologického vyšetření i posouzení zdravotního stavu žadatelů. Posudková lékařka krajského úřadu se vyjadřuje ke zdravotnímu stavu žadatelů, a to zejména v souvislosti s tím, o jaké dítě chtějí žadatelé pečovat. Lékařka vychází ze zdravotních zpráv v dokumentaci žadatelů a pro účely posouzení si může vyžádat aktuální zprávy z vyšetření žadatelů na odborném pracovišti. Součástí odborného posouzení žadatelů je i absolvování přípravy k přijetí dítěte do rodiny, v rozsahu stanoveném zákonem. Přípravu pro žadatele z Libereckého kraje realizuje Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy v Liberci.

Příprava budoucích osvojitelů a pěstounů je minimálně v rozsahu 48 hodin, které jsou rozloženy zhruba do období 2,5 měsíce. Probíhá zejména skupinovou formou vždy současně maximálně pro 8 párů. **V případě pěstounů na přechodnou dobu je příprava stanovena v rozsahu 72 hodin.** Cílem přípravy je poskytnout žadatelům přístupnou formou dostatek odborných informací a znalostí o náhradní rodinné péči, přiblížit jim jimi zvolenou formu náhradní rodinné péče a seznámit je se systémem péče o děti (tedy jak se stane, že dítě potřebuje NRP, jaké děti potřebují náhradní rodinu, jak probíhá spolupráce s biologickou rodinou dítěte atd.). Příprava má také umožnit žadatelům náhled na vlastní předpoklady pro přijetí dítěte, možnost vytvářet si konkrétní představu o budoucím fungování jejich rodiny v souvislosti s příchodem „nevlastního“ dítěte. Žadatelé jsou formou besed seznámeni s platnou legislativou v oblasti NRP, s informacemi o vývojové psychologii dítěte, zdravotním stavu dětí, první pomoci a dalších informací k péči o dítě. Část přípravy probíhá formou sebezkušenostních technik a individuálních konzultací. V rámci přípravy mají žadatelé možnost setkání s lidmi, kteří mají osobní zkušenost s pěstounskou péčí. Jestliže v rodině žadatelů

jsou děti, i ony se přiměřeně svému věku a rozumovým předpokladům účastní části přípravy v rámci individuálních konzultací.

Před vydáním rozhodnutí o tom, zda žadatelé budou nebo nebudou zařazeni do evidence, jsou pozváni k seznámení se s jejich spisovou dokumentací, jejíž součástí jsou v této fázi zprávy psycholožky, posudkové lékařky a z přípravy k přijetí dítěte do rodiny. Při tomto setkání je příležitost znovu se vrátit k představě žadatelů o tom, pro jaké dítě by mohli být vhodnými náhradními rodiči a ke sdělení případných doporučení ze strany odborníků. Krajský úřad vydá rozhodnutí o zařazení nebo nezařazení do evidence (v případě záporného rozhodnutí mají žadatelé právo podat odvolání, které vyřizuje ministerstvo práce a sociálních věcí). Žadatelé také mohou kdykoliv v průběhu řízení nebo i po zařazení do evidence vzít svou žádost zpět.

Po právní moci rozhodnutí o zařazení mohou být žadatelé vybráni jako vhodní žadatelé pro konkrétní dítě. O výběru vhodných náhradních rodičů pro konkrétní dítě rozhodují pracovníci sociálně-právní ochrany dětí krajského úřadu podle místa trvalého bydliště dítěte. V Libereckém kraji jsou k jednání o vytipování vhodných žadatelů zváni i sociální pracovníci obecního úřadu obce s rozšířenou působností dítěte popř. další osoby, které mají podrobné informace o dítěti a jeho potřebách.

Pokud jsou pro konkrétní dítě vytipováni vhodní budoucí náhradní rodiče, jsou osloveni sociální pracovníci krajského úřadu a je domluvena osobní schůzka, na které jsou seznámeni s dokumentací dítěte a je jim předáno oznámení o vytipování. Mají možnost navštívit dítě v zařízení nebo u toho, u koho se dítě nachází a ve lhůtě do 30 dní se vyjádřit, zda mají zájem dítě převzít do péče budoucích osvojitelů nebo pěstounů. Od ledna 2014 v případě zájmu o převzetí dítěte do péče podají žadatelé návrh k příslušnému okresnímu soudu a ten vydá rozhodnutí o svěřeni dítěte do péče budoucích osvojitelů nebo pěstounů. Na základě tohoto rozhodnutí žadatelé přebírají osobní péči o dítě a mají nárok na příslušné dávky státní sociální podpory. V případě osvojitelů po zákonem stanovené lhůtě 6 měsíců péče o dítě soud na návrh žadatelů rozhoduje o osvojení dítěte. Během této doby může z vážných důvodů na straně žadatele i na straně OSPOD prostřednictvím soudu dojít k ukončení péče budoucích osvojitelů (např. zjištění, že péče žadatelů o dítě není v jeho zájmu, rozhodnutí žadatelů ustoupit od zprostředkování). V případě pěstounské péče soud rovněž rozhoduje o návrhu budoucích pěstounů o svěřeni dítěte do pěstounské péče. Pokud dojde k podání návrhu soudu a soud vydá rozhodnutí, stávají se z žadatelů o pěstounskou péči pěstouni a proces zprostředkování na krajském úřadu končí. V případě pěstounů na přechodnou dobu je zařazením do evidence pěstoun připraven kdykoliv převzít na základě rozhodnutí soudu dítě do své péče. O svěřeni dítěte rozhoduje soud na návrh orgánů sociálně-právní ochrany dětí obecních úřadů obcí s rozšířenou působností.

Bc. Jana Navrátilová

Úloha psychologa OSPOD v systému náhradní rodinné péče

Psycholog má nezastupitelné místo v pracovním týmu odborníků, kteří se na krajském úřadě zabývají sociálně právní ochranou dětí (SPOD) v systému náhradní rodinné péče (NRP). Hlavní náplní jeho práce je psychologická diagnostika žadatelů o osvojení, pěstounskou péči nebo pěstounskou péči na dobu přechodnou.

Psychologické vyšetření zpravidla probíhá v rámci několika setkání žadatelů a psychologů na krajském úřadě. Vyšetření je většinou rozděleno do dvou částí. Někdy je ovšem potřeba provést podrobnější vyšetření, které je pak realizováno ve více setkáních. Žadatelé o osvojení a o pěstounskou péči jsou pozváni k prvnímu setkání na krajský úřad a hned po úvodním rozhovoru je zahájeno psychologické vyšetření. Žadatelé mimo jiné vyplňují dotazníky, které slouží k rychlému sběru informací. Většina žadatelů tuto část vyšetření zvládne v průběhu 2-4 hodin. Pokud žadatelé potřebují více času, je s nimi domluven další termín. Po vyplnění testů je naplánováno setkání psychologů s každým žadatelem zvlášť. Druhá část vyšetření je zaměřena na podrobnější rozhovor a na použití testů, které může psycholog zadávat pouze individuálně. Metody, které psycholog používá, jsou považovány za pomocné nástroje, není třeba se jich bát a upřímnost se jenom vyplácí. U žadatelů o pěstounskou péči na přechodnou dobu je psychologické vyšetření zahájeno až v rámci druhého setkání žadatelů s psychologem a sociální pracovníci na krajském úřadě. První setkání je více věnováno tématu náročnosti této formy náhradní rodinné péče a základních předpokladů na straně žadatelů.

Psycholog má za úkol vyjádřit se k motivaci žadatelů k přijetí dítěte, k jejich očekávání a představám o dítěti, k jejich zkušenostem s výchovou v primární rodině (ve které vyrůstali) i k jejich současným předpokladům k výchově přijatého dítěte. Z osobnostních dispozic žadatelů je pak v centru zájmu psychologa především morální a charakterová vyspělost žadatelů, jejich psychická odolnost, sociální dovednosti, stabilita partnerského vztahu a řada dalších charakteristik. Ve vybraných případech je nucen zhodnotit i intelektové předpoklady žadatelů. Součástí psychologického vyšetření je rovněž posouzení životního stylu žadatelů a materiálních podmínek, resp. hmotného zajištění rodiny. V tomto bodu se psycholog nemůže opřít o výsledky psychologických testů a je proto pro něj stěžejní zpráva sociální pracovníce, která provádí v rodině sociální šetření. Psycholog vypracovává písemnou zprávu o odborném posouzení, se kterou jsou žadatelé před vydáním rozhodnutí na krajském úřadě seznámeni.

Jsou-li v době, kdy byla podána žádost o NRP, již v rodině žadatelů nezletilé děti vlastní, osvojené nebo v pěstounské péči, má psycholog za úkol zjišťovat i jejich připravenost k přijetí dalšího dítěte do rodinného systému. V ideálním případě formou návštěvy v rodině, neboť to pro dítě představuje přirozenější situaci, může to usnadnit navazování kontaktu a tím i jeho spolupráci s psychologem. V situaci vyšetření na úřadě je logicky třeba počítat s většími zábranami na straně dítěte.

Vstupním vyšetřením žadatelů by měl začít proces provázení rodin, které se rozhodly nabídnout rodinné zázemí dětem, o které se jejich vlastní rodiče nemohou, nechtějí nebo neumí postarat. Psycholog OSPOD na úrovni kraje může náhradním rodičům v případě potřeby nabízet krizovou intervenci, psychologické poradenství nebo krátkodobou podpůrnou psychoterapii. Úlohou psychologa krajského úřadu není poskytování systematické a dlouhodobé odborné pomoci, neboť tuto roli nyní plní organizace, uzavírající dohody o výkonu pěstounské péče s náhradními rodiči. Ti pak zajišťují dlouhodobé vedení rodinám, které si tuto pomoc nejen zaslouží, ale mají na ni dle zákona plný nárok.

Psycholog krajského úřadu se také podílí na odborném posouzení dětí, nahlášených do evidence krajského úřadu, kterým je třeba zprostředkovat náhradní rodinnou péči. Cílem psychologického vyšetření je stanovení úrovně psychomotorického vývoje dětí a jejich specifických potřeb, aby jim mohla být vytipována vhodná náhradní rodina. U starších dětí pak má psycholog za úkol také zjistit, jestli dítě rozumí institutu náhradní rodinné péče a zda o náhradní rodinu aktuálně má nebo nemá zájem.

PhDr. Simona Bělská, psycholog Krajského úřadu Libereckého kraje

13. Poradna pro manželství, rodinu a mezilidské vztahy Liberec

Dvorská 445, Liberec 5 – Králův Háj

tel.: 602 326 446

e-mail: nrp@rpliberec.cz

Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy je od roku 2006 pověřená osoba v Libereckém kraji pro výkon zajišťování přípravy fyzických osob vhodných stát se osvojiteli nebo pěstouny k přijetí dítěte do rodiny (dále jen příprava). Zadavatelem příprav je Krajský úřad Libereckého kraje, oddělení sociální práce. Základní informace o pověřené osobě naleznete na internetových stránkách www.rpliberec.cz v sekci náhradní rodinná péče (dále jen NRP), dále v prostorách pověřené osoby a v informačních letácích.

Cíle přípravy... aneb k čemu je to dobré

- zvýšit informovanost žadatelů o specifických tématech týkajících se NRP;
- pomoci žadatelům porozumět potřebám dětí, které se ocitly mimo vlastní rodinu a specifikům výchovy v přirozeném a náhradním rodinném prostředí;
- pomoci žadatelům najít odpověď na otázku, jakému dítěti můžete nabídnout domov;
- umožnit žadatelům náhled na vlastní předpoklady pro přijetí dítěte;
- pomoci žadatelům vytvořit si konkrétní představu o budoucím fungování jejich rodiny v souvislosti s příchodem přijatého dítěte;
- poskytnout příležitost k setkání s osvojiteli/pěstouny, navázání kontaktů s dalšími účastníky a odborníky, a to i pro další spolupráci po přijetí dítěte;
- dát prostor pro přemýšlení a zodpovědné rozhodnutí, zda se stát osvojitelem/pěstounem.

Časový rozsah přípravy

Časový rozsah přípravy (podle zákona č. 359/1999 Sb. o sociálně právní ochraně dětí) je stanoven takto: pro žadatele o osvojení nebo pěstounskou péči nejméně 48 hodin a pro žadatele o pěstounskou péči na přechodnou dobu nejméně 72 hodin. Časový rozsah přípravy žadatelů, kteří přípravu již jednou dokončili, může krajský úřad snížit (tzv. zkrácená příprava).

Průběh přípravy

Příprava probíhá formou skupinových setkání (přednášek, sebezkušenostních cvičení, nácviku modelových situací) a individuálních konzultací v rozsahu zpravidla 2-6 měsíců. Do jedné skupiny přípravy je zpravidla zařazeno minimálně 6 a maximálně 8 žádostí o stejnou formu náhradní rodinné péče, tedy nejméně 6 a nejvýše 16 osob. Žadatelé, kterým byla uložena tzv. zkrácená příprava, jsou do skupiny zařazeni nad rámec tohoto počtu.

Skupinová setkání

Na úvodním setkání budou žadatelé podrobně seznámeni s průběhem přípravy. Bude jim vysvětlena mlčenlivost pracovníků a také mlčenlivost žadatelů vůči sobě navzájem i vůči hostům. Dále proběhne seznámení účastníků přípravy mezi sebou; sběr témat, která byste během přípravy rádi probrali; cvičení k danému tématu a krátký úvodní film.

Individuální konzultace

Každému žadateli (páru, či samožadateli) jsou přiděleni dva klíčoví pracovníci. Jeden z klíčových pracovníků je průvodcem skupiny – účastní se všech skupinových i individuálních setkání. Druhý klíčový pracovník se účastní zpravidla všech individuálních konzultací a podílí se na přípravě jako jeden z lektorů.

Při první individuální konzultaci budou žadatelé seznámeni se základními informacemi o chodu zařízení, bude jim předán informační leták, budou zkontrolovány jejich osobní údaje a podepíšíu příjmový list. Jedné individuální konzultace se účastní děti žijící s nimi ve společné domácnosti. Zaměstnanci s dětmi mluví společně s nimi, ale i samostatně. Dětem je tak umožněno, aby vyjádřily svobodně svůj názor, obavy i představy a mohly se doptat na informace o náhradní rodinné péči. Názor dětí je respektován a je k němu v celém procesu přihlíženo.

TÉMATICKÉ BLOKY:

Pro žadatele o pěstounskou péči

Obsah **skupinových setkání**:

Úvodní setkání; sociálně-právní problematika náhradní rodinné péče; citová vazba dítěte; vývojová psychologie; rodinné systémy; etnický odlišný dítě; emoce dětí; setkání s pěstouny; výchovné styly; trauma; projevy týraného dítěte; bezpečná péče; příprava vlastních dětí na příchod dítěte do rodiny; identita dítěte; kontakt s biologickou rodinou; adaptace dítěte; závěrečné setkání.

V průběhu přípravy budou žadatelé zpracovávat podklady k individuálním konzultacím. V závěru přípravy budou vypracovávat závěrečnou práci, kde prokáží své poznatky z dané problematiky a schopnost jejich využití v praxi na konkrétních případech. Závěrečná práce je v rozsahu jedné hodiny. A je možné se k jejímu obsahu vrátit na poslední individuální konzultaci jak ze strany žadatelů, tak ze strany pracovníků pověřené osoby.

Obsahem **individuálních konzultací** jsou tato témata:

Motivace žadatelů k NRP; zkušenosti s dětmi; představa o přijímaném dítěti; očekávané změny spojené s příchodem dítěte; rodinná historie; téma životních ztrát, traumat a vyrovnávání se s nimi; výchovné styly; současná rodina; schopnost vnímání potřeb dětí; zpětná vazba k přípravě.

Pro žadatele o pěstounskou péči na dobu přechodnou

Obsah **skupinových setkání:**

Úvodní setkání; sociálně-právní problematika náhradní rodinné péče; citová vazba dítěte; vývojová psychologie; rodinné systémy; etnické odlišné dítě; setkání s pěstouny na dobu přechodnou; emoce dětí; výchovné styly; trauma; projevy týraného dítěte; bezpečná péče; příprava vlastních dětí na příchod dítěte do rodiny; identita dítěte; kontakt s biologickou rodinou; adaptace dítěte; péče o zdraví dítěte; závěrečné setkání.

V průběhu přípravy budou žadatelé zpracovávat podklady k individuálním konzultacím. V závěru přípravy budou vypracovávat závěrečnou práci, kde prokáží své poznatky z dané problematiky a schopnost jejich využití v praxi na konkrétních případech. Závěrečná práce je v rozsahu jedné hodiny. A je možné se k jejímu obsahu vrátit na poslední individuální konzultaci jak ze strany žadatelů, tak ze strany pracovníků pověřené osoby.

Obsahem **individuálních konzultací** jsou tato témata:

Motivace žadatelů k NRP; zkušenosti s dětmi; představa o přijímaném dítěti; očekávané změny spojené s příchodem dítěte; rodinná historie; téma životních ztrát, traumat a vyrovnávání se s nimi; výchovné styly; současná rodina; schopnost vnímání potřeb dětí; zpětná vazba k přípravě.

Poradnu pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy najdete v ulici Dvorská 445, Liberec 5 – Králův Háj. Spojení MHD z centra města – nádraží MHD Fügnerova ul., autobus č. 21 směr Králův Háj, výstup na zastávce Školní, popř. tramvaj č. 5 a 11, směr Jablonec nad Nisou, zastávka Textilana.

14. Zkušenosti pěstounských rodin

Abychom vám přiblížili průběh pěstounské péče, ptali jsme se stávajících pěstunek a pěstounů na tři zdánlivě prosté otázky. Jejich upřímné odpovědi by vám mohly dopomoci k jasnější a konkrétnější představě o pěstounství. Také jsme velmi rádi, že si můžete přečíst stále pokračující autentický příběh jedné pěstounské rodiny na přechodnou dobu, který naleznete v závěru této kapitoly.

1. Jaká byla vaše motivace k přijetí dítěte do rodiny?

2. Co vám pěstounská péče dala?

3. Co vám pěstounská péče vzala?

Pěstounská rodina se dvěma přijatými dětmi

1. Chtěli jsme dát šanci dítěti na rodinný život, zázemí, vzdělání, podporu dovedností rozvíjet jeho nadání. Být užiteční, mít novou zkušenost.

2. Pěstounská péče nám dala nové zkušenosti, poznání. Větší toleranci, sebepoznání, sebezdokonalování. Pohled na prožívání života z více pohledů. Naučili jsme se novým věcem a seznámili jsme se s ostatními rodinami a jejich dětmi.

3. Co nám pěstounská péče vzala? Jistě čas, například při začátku školní docházky – učení s dítětem, ale ten čas se vrací v dobrém zpět a není promarněný. Vzala nám část soukromí – ale to nás nijak neomezuje a nevadí nám, protože to je při výchově přijatého dítěte samozřejmé a výchova musí být ze strany úřadů průhledná – hraje v tom roli samo-zřejmě důvěra.

Pěstounská rodina se třemi přijatými dětmi

1. Osmnáct let jsme se starali o postižené dítě, tak jsme mohli využít těchto zkušeností, chtěli jsme mít velkou rodinu.

2. Pěstounská péče nám dala zkušenosti, více tolerance a uvědomili jsme si, co je podstatné pro život. Poznali jsme spoustu tolerantních a obětavých lidí.

3. Přišli jsme o trochu soukromí a některé „přátele“ a občas klid, který bychom prý už mohli mít.

Pěstounská rodina se dvěma přijatými dětmi

1. Byla to touha po dalších dětech, chtěli jsme mít větší rodinu.
2. Naučili jsme se velké trpělivosti a toleranci. Děti nám přinesly radost ze života a daly nám nový smysl. Také máme hezký pocit z toho, že můžeme poskytnout domov dětem, které ho nemají.
3. Vzala nám veškeré soukromí a volný čas, což ale rádi obětujeme.

Pěstounská rodina s jedním přijatým dítětem

1. Vlastní děti byly již odrostlé, další jsme mít nemohli, ale toužili jsme po nich, tak nás napadla pěstounská péče.
2. Myslím, že jsme díky pěstounské péči tak trochu omládli, nemáme čas myslet na nesmysly a cítíme, že nás někdo potřebuje.
3. Nemyslíme si, že by nám výchova dětí něco vzala, prostě jsme se pro to rozhodli, tak jaképak vzala...

Pěstounská rodina s jedním přijatým dítětem

1. Chtěli jsme dát lásku i dalším dětem než jen vlastním.
2. Získali jsme poznání, že u nevlastního dítěte je spousta věcí jiná než u vlastních dětí.
3. Pěstounství nám vzalo čas, který je ale bohatě vynahrazen dobrým pocitem a sdíleným štěstím s naší holčičkou.

Pěstounská rodina s jedním přijatým dítětem

1. Děti odešly z domova a my jsme měli najednou spoustu volného času. Bylo to touha někomu pomoci i touha naplnit svou prázdnou náruč. Původně jsme žádali o adopci, tu nám ale vzhledem k věku neschválili.
2. Péče o dceru nám pomohla přiblížit se k dětem, které potřebují více tolerance, větší nadhled při výchově. Naučila nás kompromisům. Navíc s dcerou prožíváme to, co jsme u výchovy vlastních synů nepoznali.

3. Péče o dítě s velkými školními problémy nám vzala spoustu času i psychických sil, které jsme mohli věnovat odpočinku i větší péči o nemocné rodinné příslušníky.

Pěstounská rodina s jedním přijatým dítětem

1. Toužili jsme po druhém vlastním dítěti, přirozenou cestou se to nedařilo. Proto nás napadla myšlenka pomoci dítěti v dětském domově a pořídit si tak druhé dítě.

2. Uvědomili jsme si, že se zvládneme postarat o „cizího človíčka“, který do naší rodiny vplul jakoby nic, a nahlédli jsme tak do různých životních příběhů. Poznali jsme spoustu nových, zajímavých lidí.

3. Pěstounská péče nám vzala osobní volno, které bychom trávili jinak a nabourala nám partnerské soužití.

Pěstounská rodina – pěstounská péče na přechodnou dobu

1. Naše motivace pro pěstounskou přechodnou péči, byla v podstatě dána už mým dospíváním, vyrůstala jsem ve velké pěstounské rodině, kde později bydlel i můj manžel, od té doby jsme o podobné formě uvažovali, jen se nám moc nechtělo do dlouhodobé pěstounské péče, přechodná PP byla námi vyhodnocena jako úplně ideální, vzhledem i k našim dětem a zasahování do jejich života...

Naše plány do budoucna i s případnou dlouhodobou PP počítají, ale nejdříve necháme naše děti vyrůst :) a pak jestli zbudou síly, uvidíme! No a přechodná pěstounská péče pro miminka je moc krásná „práce“, i předávání a loučení se s miminko je svým způsobem hezké! A vzhledem k tomu, že se nám adopční rodinky zpět ozývají a vidíme, jak se mají děti krásně a jak pěkně prospívají, máme pocit, že se nám „práce“ daří!

2. Pěstounská péče nám dala pocit užitečnosti, výsledky své práce vidíme růst před očima, je tam opravdu velký pocit užitečnosti, konání dobra a prospěšnosti. Naším dětem, doufáme, rozšíří obzory a do budoucna nebudou lhostejní k osudům lidí okolo.

3. Pěstounská péče nám vzala jen trochu toho soukromí, jinak vidíme samá pozitiva.

A teď ten stále pokračující příběh naší pěstounky na přechodnou dobu...

Jsem obyčejná ženská po čtyřicítce. Vždy mě to táhlo k dětem. Sama mám už dvě dospělé děti, ale někde ve mně to stále volalo po dětech. Starat se, ochraňovat, mazlit, povídat si, smát se.

Můj sen se splnil. Stala jsem se pěstounkou na přechodnou dobu. Co to vlastně je?

Starám se o dítě, které jeho vlastní matka a rodina opustila, nebo se o něj nemohla starat. Zákon stanovuje tuto formu pěstounské péče maximálně na jeden rok. Moje vlastní děti mi vymyslely pracovní jméno – PUČEMA neboli půjčená máma. Tak začal můj nový život.

První miminko u nás bylo 6 měsíců a dostalo se do adoptivní rodiny. Druhé dítě, holčička, zůstalo 15 měsíců. Po celou tu dobu jsme pracovali i s její maminkou, ke které se pak vrátila. U tohoto dítky to bylo velmi náročné. Do třech měsíců jsme tišili abstinenční příznaky. Práce s maminkou byla velmi zatěžující na mou psychiku. Hlavně proto, že maminka byla velmi mladá a nevyzrálá. Třetí princezna byla u nás jen měsíc a potom se vrátila do péče své vlastní maminky. Čtvrté miminko strávilo v naší rodině 8 měsíců. I u něj bylo potřeba se ze začátku vypořádávat s abstinenčními příznaky, které byly důsledkem kouření v těhotenství. Děťátko nám plakalo do pátého měsíce a nešlo utiшит. Bohužel i taková miminka jsme v péči měli. Je to pak spousta bezesných nocí, chování, mazlení a tišení abstáků. No, ale pak se vše uklidní, utiší a miminko nám doslova rozkvete pod rukama. Tuto část mám ze všeho nejraději. Miminko se začne usmívat a reagovat na náš hlas. Kouká na nás těma nádhernýma kukadlama a cítí, že je v bezpečí. Máme už za sebou pár dětiček a u každého bylo pečování úplně jiné. Jedno však bylo společné, pečovali jsme o ně s láskou a citem. Každé z nich mělo jiný osud. Některé šlo zpět k mamince a jiné do adopce.

Všechny děti co byly u nás i ty, co teprve přijdou, máme moc rádi. Bereme je s sebou k přátelům, do restaurace, na výlety, k babičce...

Děláme s nimi vše jako s vlastními. Nic nás neomezuje. Vše jim chceme ukázat. Tohle bohužel děti, které jsou v kojeneckém či dětském domově, nemají šanci zažít.

To byl taky ten největší důvod, proč jsem se rozhodla být pěstounka. Žádné dítě by nemělo být opuštěné, a když už se tak stalo, jsme tu my pěstouni a jsme připraveni.

Nikdy netuším, jaké děťátko k nám přijde. To navrhne sociální pracovnice a rozhodne soud. Někdy nevíme dokonce vůbec nic o jejich rodičích a rodinné anamnéze. O to víc je třeba, abych byla pozorná. Pravidelné návštěvy u pediatra jsou samozřejmostí. S neurologem a fyzioterapeutem to platí úplně stejně. Každá odchylka od vývoje je ihned konzultována s lékařem. Správná manipulace s miminkem stojí na prvním místě. Proto se také stále vzděláváme. Pořád je, co se učit a vylepšovat.

Uvidíme po předání a po řádném odpočinku, jaké děťátko se u nás na pár měsíců zabydlí. Bude to zase takové malé dobrodružství.

Když děťátko předáme do rodiny, máme nějakou dobu na odpočinek. Nikdy však nevím, jak dlouho to bude trvat. A pak najednou zase zavoní telefon se slovy: „Zítřka si jedete pro miminko.“

Tak a teď honem! Vše znovu nachystat, vyvařit lahvičky a savičky, sbalit tašku a další den jedeme do porodnice. Zase prožívám ten pocit napětí a očekávání, koho nám to osud přinesl. Jde sestra a nese malý uzlíček. Je to 4 dny staré miminko, zdravé a prý moc hodné. Manžel udělá první foto a já jdu děťátko obléct do našich věcí. Prohlížím ho, je dokonalé, krásná hlavička, rty, dlouhé prstíky. Nepláče, ani oko neotevřelo, spinká. Manžel ho pochová a já mluvím s doktorem, přebírám doklady a lékařské zprávy. Jedeme domů. Začíná další dobrodružství, píše se nový příběh.

Miminko jsme si nemohli vynachválit, bylo dokonalé. Klidně spinkalo, jeho vývoj šel správným směrem. Zažili jsme první úsměvy a povídání. Vždy mě to naplňuje ohromnou láskou k tomu malému stvoření. Jeho biologická rodina o něj nechtěla pečovat a dala souhlas s osvojením. Dnes už můžu říct, že i tento příběh měl svůj šťastný konec. Miminko je u své adoptivní rodiny. Další stránku tohoto příběhu už píše jeho nová maminka.

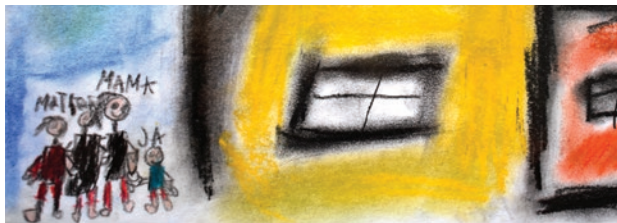
My začínáme odpočívat. Pár dní trvá, než se tzv. přepneme. Oblečky jsou vyprané a uklizené, postýlka povlečena do čistého.

Volno trávíme návštěvou kina, posezením s přáteli a širší rodinou. Počasí přeje zimním sportům, a tak přijdou na řadu i lyže. Užíváme si každý den. S manželem jsme tu jeden pro druhého.

Zvoní telefon, je to tu! Slyším, jak na druhém konci úřednice říká, že nás potřebuje nedonošené děťátko. Horlivě odpovídám, ano, ano, jsme připraveni. Miminko ještě není k propuštění, ale můžeme ho navštěvovat na neonatálním oddělení.“ Ano, půjdeme“.

Chystám, co všechno s sebou vezmu – plyšáčka, teploučkou deku. Ať už je zítra. Jdu do porodnice a hlavou mi běhá spousta myšlenek. Zazvoním u dveří a hlásím své jméno. Uvnitř je sestra, která mě instruuje co dělat, obléct si empír, návleky na boty, vydezinfikovat ruce. Přicházíme do pokoje, je tu šero, bliká spousta kontrolky na prosklených boxech. Je jich 6 obsazených. Jdeme k tomu u okna. Pořád nic nevidím, jen peřinku.

Sestra konečně otvírá prosklený boxík. Odkrývá dečku a tam leží to maličkaté stvoření. Leží klidně, rychle dýchá. Vlasy tmavé, krátké, maličkatý nosík, oválné oči, je nádherné, tak maličké. Setra mi ho podává do náruče. Zalije mě vlna něžnosti a citu. Oči mám vlhké a ruce zpocené, ale netřesou se, pevně drží to malé něžné stvoření. Je to tu, otvírám pomyslnou knihu a začíná se psát nový příběh...

Jak dopadne? Kdo ví...? Děťátko jde do osvojení. Adoptivní rodiče se již na prvním seznámení do děťátka zamilovali. Chtěli s ním trávit každý den několik hodin. Děťátko jak kdyby pochopilo, že to jsou ti, na které čekalo, přijalo je už od druhé schůzky. Rozdávalo úsměvy a nemohlo z nich spustit oči. Je to jedno z nejhezčích a nejmilejších předáváníí. Předáváníí je poslední tečka za naší prací. Už od počátku bylo vše ukázkové, od přípravy adoptivních rodičů, kteří dobře chápali všechny postupy a fáze předáváníí, až po kvalitní práci sociální pracovnice dítěte a doprovázející organizace pěstouna. Cítím pocit blaženosti, jak se vše krásně povedlo. Moje emoční baterie jsou nabitě na 100%. Dopřeji tělu odpočinek dostatkem spánku, protáhnu se na výletě a pak budu čekat na kouzelný telefon.

15. Centrum pro rodinu Náruč – Centrum náhradní rodinné péče

Skálava 540, Turnov, e-mail: naruc.cpapr@seznam.cz, tel. 734 307 520
www.naruc.cz

Jsme nestátní nezisková organizace, která poskytuje služby v oblasti náhradní rodinné péče od roku 2007. Primárně se zaměřujeme na pěstounské rodiny z Libereckého a Středočeského kraje. Nabízíme terénní a ambulantní služby, které pomáhají náhradním rodičům i dětem v průběhu pěstounské péče, pomáháme rodinám v období přijetí dítěte do náhradní rodiny, poskytujeme vzdělávání, poradenství, informace, šíříme osvětu v oblasti náhradní rodinné péče. Individuálně se věnujeme i zájemcům o náhradní rodinnou péči.

Jsme pověřeni k výkonu sociálně-právní ochrany dětí podle § 48 a násl. zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

Hlavní činnosti a nabídka služeb pro rodiny:

Doprovázení pěstounských rodin a uzavírání dohod o výkonu pěstounské péče

Vzdělávání – odborné semináře a kurzy související s pěstounskou péčí pro náhradní rodiče

Poradenství – psychologické, speciálně pedagogické, sociálně právní, finanční, logopedické, supervize (individuální pomoc náhradním rodičům při výchově přijatých dětí) poradenství pro zájemce a žadatele o osvojení, pěstounskou péči, pěstounskou péči na přechodnou dobu

Setkávání rodin – pravidelná setkávání pěstounských rodin

Pobytové akce – pro celé náhradní rodiny (terapeutický, vzdělávací, poradenský, tvůrčí program)

Aktivity pro děti - příměstské tábory / sportovní, kreativní, animační programy

Informační kampaně a osvěta o náhradní rodinné péči – otevřená setkání pro veřejnost, besedy s náhradními rodiči

Kontakt s biologickou rodinou dítěte – nabízíme neutrální prostředí pro kontakt s vlastní rodinou dítěte, doprovázení a asistenci při zajišťování kontaktu tak, aby probíhal v zájmu dítěte

Náhradním rodičům nabízíme – zapůjčení odborné literatury z oblasti náhradní rodinné péče, psychologie, výchovy a vzdělávání, zapůjčení speciálně pedagogických pomůcek

Náš realizační tým je složen z psychologů, speciálních pedagogů, sociálních pracovníků a terapeutů.

Nabízíme pomoc a podporu pěstounským rodinám. V případě vašeho zájmu o naše služby nás kdykoliv kontaktujte. Naší snahou je co nejvíce se přiblížit vašim individuálním potřebám. Všechny poskytované služby jsou zdarma.

Centrum pro rodinu Náruč
Skálava 540, 511 01 Turnov
tel. 734 307 520
naruc.cpvr@seznam.cz
www.naruc.cz

16. Kontakty na sociálně právní ochranu dětí městských úřadů

- **Městský úřad Česká Lípa**

Oddělení sociálně – právní ochrany dětí

Děčínská 389, 470 36 Česká Lípa

tel. 487 885 490, 487 885 489

- **Městský úřad Frýdlant**

Oddělení sociálně – právní ochrany dětí

budova B v ul. Havlíčkova 48, 464 13 Frýdlant

tel. 488 886 700, 728 393 130

- **Magistrát města Jablonec nad Nisou**

Oddělení sociálně-právní ochrany dětí

Mírové náměstí 19, 467 51 Jablonec nad Nisou

tel. 483 357 665, 483 357 663

- **Městský úřad Jilemnice**

Odbor sociálních věcí

Náměstí 3. května 228, 514 01 Jilemnice

tel. 481 565 326, 734 311 471

- **Magistrát města Liberec**

Odbor sociálních věcí

tř. 1. Máje 108/48, 460 59 Liberec

tel. 485 244 813, 485 244 816, 485 244 822

- **Městský úřad Nový Bor**

Odbor sociálních věcí a zdravotnictví

nám. Míru 1, 473 01 Nový Bor

tel. 487 712 369, 487 712 362

- **Městský úřad Semily**

Odbor sociálních věcí

Husova 82, 513 13 Semily

tel. 481 629 248

• **Městský úřad Tanvald**

sociální odbor

Krkonožská 350, 468 41 Tanvald

tel. 483 369 636, 607 007 110

• **Městský úřad Turnov**

Odbor sociálních věcí

Skálova 84, 51 22 Turnov

tel. 481 366 852, 481 366 850

• **Městský úřad Železný Brod**

Odbor sociálních věcí

Náměstí 3. Května 1, 468 22 Železný Brod

tel. 483 333 979, 483 333 954

17. Organizace, na které je možné se obrátit pro radu při výkonu pěstounské péče

• **Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy Liberec**

Dvorská 445, 460 05 Liberec 5 – Králův Háj

tel. 485 108 866, 485 103 190, 606 167 312, e-mail: rodpor.liberec@volny.cz

• **Náhradní rodinná péče**

Dvorská 445, 460 05 Liberec 5 – Králův Háj,

tel. 602 326 446, e-mail: NRP@rpliberec.cz

• **Odloučené pracoviště poradny Turnov**

Žižkova 2030, Turnov

tel. 481 540 325, 731 926 889

e-mail: rodpor.turnov@volny.cz

• **Odloučené pracoviště poradny Jilemnice**

Metyšova 372, Jilemnice

tel. 731 926 889

e-mail: rodpor.turnov@volny.cz

• **Odloučené pracoviště poradny Semily**

Nádražní 213, Semily – budova Základní školy speciální

tel. 727 943 323

e-mail: rodpor.liberec@volny.cz

• **Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy Česká Lípa**

Konopeova 812, Česká Lípa

tel. 487 853 203, 607 862 086

e-mail: poradnacl@centrum.cz

• **Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy Jablonec n. Nisou**

Lidická 24, Jablonec nad Nisou

tel. 483 320 649, 723 093 253

e-mail: poradna-jbc@volny.cz

• **Pedagogicko-psychologická poradna Liberec**

Truhlářská 3, Liberec 2

tel. 482 710 517, 731 488 235

e-mail: info@pppliberec.cz

• **Pedagogicko-psychologická poradna Semily**

Pracoviště SEMILY

Nádražní 213, budova bývalého Telecomu

tel. 481 625 390, 721 128 300

e-mail: poradna@pppsemily.cz

Pracoviště TURNOV

28. října 1872

e-mail: poradna.turnov@pppsemily.cz

Pracoviště LOMNICE NAD POPELKOU

Fučíka 61, budova ZUŠ

e-mail: poradna@pppsemily.cz

Pracoviště SPECIÁLNĚ PEDAGOGICKÉ CENTRUM

28. října 1872, Turnov

tel. 481 312 140

e-mail: spc@pppsemily.cz

• **Pedagogicko-psychologická poradna Jablonec nad Nisou**

Smetanova 66, Jablonec nad Nisou

tel. 602 102 833

e-mail: poradna@pppjbc.cz

• **Pedagogicko-psychologická poradna Česká Lípa**

Havlíčková 443, Česká Lípa

tel. 487 522 179, 728 541 505, 778 499 169, 778 499 158

e-mail: poradna@pppcl.cz

• Speciálně pedagogické centrum pro mentálně postižené a kombinované vady

Liberecká 1734/31, Jablonec nad Nisou (korespondenční adresa)

Polní 10, Jablonec nad Nisou (adresa pracoviště)

tel. 480 003 608, 601 571 781

e-mail: spc.jablonec@seznam.cz

• Speciálně pedagogické centrum pro tělesně postižené (pro děti s tělesným postižením)

Lužická 920/7, Liberec 1

tel. 725 349 097, 776 662 918, 725 812 564

e-mail: spcprotp@seznam.cz, stastny.zsms@seznam.cz

• Speciálně pedagogické centrum pro děti sluchově postižené a děti s narušenou komunikační schopností

E. Krásnohorské 921, Liberec 14

tel. 482 416 443, 724 327 874

e-mail: novakova@ssplbc.cz

• Speciálně pedagogické centrum pro zrakově postižené (pro děti se zrakovým postižením)

Tyršova 1, Liberec 1

tel. 482 710 332, 725 961 643

e-mail: spzs.nemocnice@seznam.cz

• Středisko výchovné péče pro děti a mládež

Na Výšinách 451/9, Liberec 5

tel. 482 750 807, 482 757 275, 728 145 169

e-mail: svp_lbc@centrum.cz

18. Doporučená literatura a filmy

Literatura

Bubleová, Věduna; Benešová Lucie. Hledáme nové rodiče.

Praha: Středisko náhradní rodinné péče, 2001

Cairns, Kate. Bezpečná vazba mezi náhradními rodiči a dítětem.

Praha: Portál, 2013

Gabriel Zbyněk; Tomáš Novák. Psychologické poradenství v náhradní rodinné péči.

Praha: Grada, 2008

Huges, Daniel A. Budování citového pouta.

Praha: Institut fyziologické socializace, 2017

Janáková, Ludmila. Dary se přece nevracejí, příběh atypické pěstounské rodiny

Praha: Triton, 2007

Klimeš, Jeroným. Budování identity dítěte.

Praha: Občanské sdružení Rozum a cit, 2008

Koluchová, Jarmila. Psychologický vývoj dětí v pěstounské péči.

Praha: MPSV ČR, 1992

Koluchová, Jarmila; Matějček Zdeněk. Osvojení a pěstounská péče.

Praha: Portál, 2002

Kovařík, Jiří, et al. Náhradní rodinná péče v praxi.

Praha: Portál, 2004

Matějček, Zdeněk, et al. Náhradní rodinná péče: průvodce pro odborníky, osvojitele a pěstouny.

Praha: Portál, 1999

Matějček, Zdeněk. O rodině vlastní, nevlastní a náhradní.

Praha: Portál, 1994

Matějček, Zdeněk. Co děti nejvíc potřebují.

Praha: Portál, 2008

Sobotková, Irena. Pěstounské rodiny: jejich fungování a odolnost.

Praha: MPSV ČR, 2003

Soukupová, Hana. Prožívat několik životů: Deset let v osudech
pěstounských rodin.

Drahotěšice: Společnost otevřená rodina, 2008

Škoviera, Albín. Dilemata náhradní rodinné výchovy.

Praha: Portál, 2007

Vrtbovská, Petra; Formánek, Ondřej. Jsem náhradní táta,
jsem náhradní máma aneb průvodce pro pěstouny a osvojitele.

Praha: Natama, 2006

Zezulová, Dagmar. Domov je místo, odkud tě nevyhodí.

Olomouc : V.U.G., 2006

Zezulová, Dagmar. Pěstounská péče a adopce.

Praha; Portál, 2012

Filmy

Kluk na kole, drama, Belgie/Francie/Itálie, 2011
režie: Jean-Pierre Dardenne, Luc Dardenne.

Adopce: Konkurz na rodiče, dokumentární, Česko, 2014
režie: Alice Nellis.

Cesta ven, drama, Česko/Francie, 2014
režie: Petr Václav.

Katka, dokumentární, Česko, 2009
režie: Helena Třeštíková.

Marian, drama/psychologický, Česko/Francie, 1996
režie: Petr Václav.

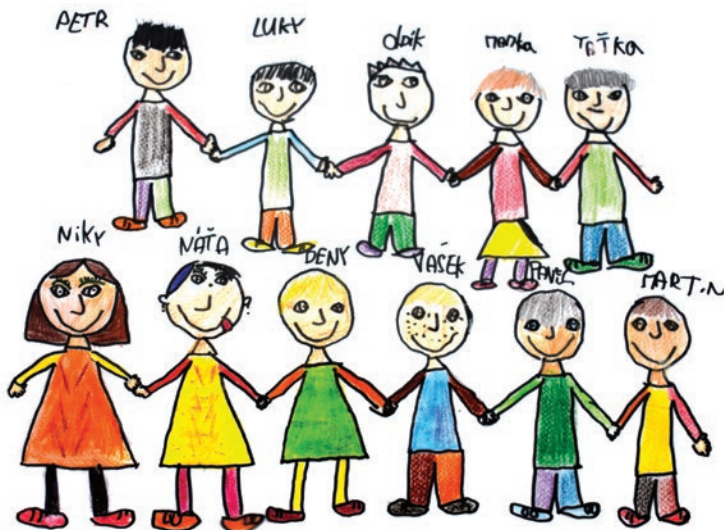
Mě přinesl čáp, amatérský film, Česko, 2009
režie: Daniel Zezula.

Rodiče napořád, dokumentární cyklus, Česko 2017
režie Olga Špátová

Smradi, drama, Česko, 2002
režie: Zdeněk Tyc.

V nejlepším zájmu dětí, drama, USA, 1992
režie: Michael Ray Rhodes.

Ztracený Izaiáš, drama, USA, 1995
režie: Stephen Gyllenhaal.

Vydalo: Centrum pro rodinu Náruč, z. ú.

Texty: Ing. Kateřina Stránská

Konzultace: Bc. Jitka Altmanová, Hana Lamačová, DiS.

Grafika a tisk: Zpromotion s.r.o.

Kresby: děti z pěstounských rodin

Náklad: 1200 ks

3. vydání, Turnov, červen 2018

NÁRÚČ

CENTRUM PRO RODINU

Centrum pro rodinu Náruč
Skálova 540, 511 01 Turnov
tel. 734 307 520
naruc.cppr@seznam.cz
www.naruc.cz